การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11*

PARTICIPATORY MANAGEMENT BY SCHOOL ADMINISTRATORS AFFILIATED WITH THE OFFICE OF SPECIAL EDUCATION ADMINISTRATION, NETWORK GROUP FOR ENHANCING THE EFFICIENCY OF SPECIAL EDUCATION MANAGEMENT, EDUCATIONAL CENTER, EDUCATIONAL AREA 11

ศิวกร พิมพา[1], สุพล จอกทอง[2] และ คัมภีร์ สุดแท้[3]

Siwakorn Pimpa[1], Supon Jogthong[2] and Khambhee Sudtae[3]

[1-3]วิทยาลัยนครราชสีมา

[1-3]Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: Siwakornpimpa@gmail.com

วันที่รับบทความ : 21 เมษายน 2569; วันแก้ไขบทความ 4 พฤษภาคม 2569; วันตอบรับบทความ : 6 พฤษภาคม 2569

Received 21 April 2026; Revised 4 May 2026; Accepted 6 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน และ

Citation:

*ศิวกร พิมพา, สุพล จอกทอง และ คัมภีร์ สุดแท้. (2569). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(4), 503-520.

Siwakorn Pimpa, Supon Jogthong and Khambhee Sudtae. (2026). Participatory Management By School AdministratorsAffiliated With The Office Of Special Education Administration, Network Group For Enhancing The Efficiency Of Special Education Management, Educational Center, Educational Area 11. Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(4), 503-520.;

DOI: https://doi.org/10.

Website: https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/

3) ศึกษาแนวทางในการส่งเสริม การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 207 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8 -1.0 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทาง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมจะเน้นให้บุคลากรได้เสนอความคิดเห็น ผ่านการปฏิบัติจริงและมีการเสนอผลตอบรับ เน้นการให้ความร่วมมือ โดยยึดถือผลสัมฤทธิ์ของงานและสถานศึกษาเป็นหลัก

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ผู้บริหารสถานศึกษา, ศูนย์การศึกษาพิเศษ

Abstract

This research aims to 1) study the participatory management of school administrators, 2) compare the level of opinions of personnel towards participatory management of school administrators classified by position, educational level, and work experience, and 3) study guidelines for promoting participatory management among school administrators. The population and sample consisted of school administrators and teachers under the Office of

Special Education Administration. The study involved a network group promoting the effectiveness of special education management in Special Education Centers, Educational Service Area 11, during the 2025 academic year. The sample size was determined using the Krejcie-Morgan table and stratified random sampling. The research instruments included a 5-level Likert scale questionnaire with an IOC value between 0.8 and 1.0 and a reliability coefficient of 0.91, and interviews. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings revealed that:

1. The participatory management practices of school administrators, both overall and in specific aspects, were at a high level.

2. A comparison of participatory management practices among school administrators, categorized by position, educational level, and work experience, showed no statistically significant differences.

3. The approach to participatory management among school administrators focuses on participation in decision-making, implementation, and overall benefits. It emphasizes allowing personnel to express their opinions through practical experience and providing feedback, fostering cooperation, and prioritizing the achievement of work and the school's goals.

Keywords: Participatory management, School administrators, Special education center

บทนำ

ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 การศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัต

ลักษณ์ของประเทศ สำหรับประเทศไทย ปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบการจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุงเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีอยู่จำนวนมาก เพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและลดภาระงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษาซึ่งได้รับค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ แต่ใช้จ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครูค่อนข้างน้อย การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกัน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดและสนับสนุนการศึกษาเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐ และปฏิรูประบบการเงิน เพื่อการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2565: 1) ซึ่งภายใต้การเปลี่ยนแปลงนี้ การพัฒนาประเทศไทยให้มีความพร้อมในการแข่งขันในเวทีโลกได้นั้น จะต้องเพิ่มคุณภาพของคนให้มีศักยภาพในการผลิตเพื่อการแข่งขัน ให้ได้ ซึ่งการลงทุนทางการศึกษาเท่านั้น ที่จะช่วยพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน แต่กระบวนการลงทุน ทางการศึกษาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ใช้ทุนจำนวนมหาศาลและรูปแบบหลากหลาย ภาครัฐเองซึ่งเป็นองค์การหลักที่มารับภาระในการลงทุนการศึกษาก็มีข้อจำกัดด้านงบประมาณการจัดการศึกษา และไม่มีหน่วยงานใดที่สามารถแบกรับภารกิจทั้งหมดและตอบสนองความต้องการด้านการเรียนรู้ อันหลากหลายของชุมชนได้ (ทับทิม แสงอินทร์, 2559: 1)

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ที่กล่าวถึงในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 1 มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 8 ข้อ 6 กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 3) การจัดศึกษาให้มีคุณภาพนั้นนับว่าเป็นแนวทางการบริหารจัดการของผู้บริหารมีความสำคัญมาก เนื่องจากผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนทิศทางขององค์กรได้ เพื่อให้เกิดคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน และเกิดแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครู โดยใช้แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจของครู อาจารย์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์กัน ในทางบวกกับความพึงพอใจ ในการ

ปฏิบัติงานด้านการสอนของครู อาจารย์ ซึ่งครูอาจารย์ นิยมชมชอบผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้พวกเขา ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่าผู้บริหารที่ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้พวกเขา ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (อมรภัค ปิ่นกำลัง, 2562 : 3) นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเป็นตัวจักรสำคัญในองค์กร ซึ่งเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ขององค์กร ในการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่าการปฏิรูปการศึกษา เป็นการเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งระบบเป็น Systemic Change เป็นการปรับรื้อและ ปรับปรุงครั้งใหญ่ (ไชยา หานุภาพ, 2564 : 4)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม นับว่าเป็นมิติหนึ่งและข้อท้าทายในหลายด้านของวงการบริหารการศึกษาไทย ที่นิยมนำเอามาเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในสถานศึกษา เพื่อที่จะทำให้สถานศึกษาก้าวสู่เป้าประสงค์ที่ได้วางไว้ให้สอดคล้องตามแผนการปฏิบัติการของสถานศึกษา ด้วยการอาศัยความร่วมมือของหลายภาคส่วนในการบริหารจัดการ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสถานศึกษาจะดำเนินการโดยลำพังมิได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความรู้ความสามารถสร้างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประสานความร่วมมือร่วมใจให้เกิดประโยชน์และสัมฤทธิ์ผลแก่หน่วยงาน (กิตติศักดิ์ อังคะนาวิน และ อภิสรรค์ ภาชนะสวรรค์, 2563) นับว่าเป็นการบริหารจัดการศึกษา ที่ครอบคลุมในทุกมิติ เพื่อทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่การเริ่มคิดการวางแผน นำไปปฏิบัติและประเมินผล รวมทั้งได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน ดังนั้นหากผู้บริหารสถานศึกษาใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา จะส่งผลให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์ ปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จอย่างรวดเร็ว ถูกต้องตรงเวลา ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับ มอบหมายและส่งผลให้งานประสบความสำเร็จ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างทีมงานที่มีคุณภาพขึ้นมา เพื่อช่วยในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุ

จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ภายใต้การขับเคลื่อนด้านการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป (อนุวัฒน์ ทัศบุตร, 2565:2)

ในระดับสถานศึกษา หากผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหาร ทั้งการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินและยอมรับผลการประเมินการปฏิบัติงาน และร่วมปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จะทำให้ครูเกิดความพึงพอใจและเกิดแรงจูงใจในการทำงาน เนื่องด้วยครูมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบต่อโรงเรียนเพิ่มขึ้น ด้วยความเชื่อว่าโรงเรียนจะดีขึ้นได้โดยการปฏิบัติหน้าที่ของตน เมื่อครูเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานจะเกิดแรงกระตุ้นในการทำงานเพื่อดึงเอาศักยภาพสูงสุดที่ตนมีออกมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ จดจ่อกับงาน ที่ทำมองว่างานเป็นความท้าทายอย่างหนึ่งที่ตนต้องเอาชนะให้ได้ ความมุ่งมั่นในการทำงานนี้สามารถทำให้ครูปฏิบัติงานได้โดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย เกิดความรู้สึกสนุกและเพลิดเพลินกับการทำงานจนรู้สึกถึงเวลาในการปฏิบัติงานที่ผ่านไปอย่างรวดเร็ว (ครองคน บำรุงเวช, 2566: 6)

สำหรับสถานศึกษาสังกัดกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ซึ่งมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ยังประสบกับปัญหาหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มุ่งเน้นการการบริหารในแบบองค์รวมและครอบคลุมในทุกมิติ ซึ่งมีผลมาจากสภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่เอื้ออำนวย การโยกย้ายบุคลากรบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนางาน การบริหารจัดการของงบประมาณที่ไม่เพียงพอ รวมถึงความไม่เพียงพอของเครื่องมือและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2567)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวในหลายด้าน พบว่าหนึ่งในนั้นคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นหนึ่งในปัญหาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นที่สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นของสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาที่จะร่วมกันขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญอยู่ให้มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารการจัดการแบบมีส่วนร่วม ขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลที่มีประสิทธิภาพ และเป็นไปในแนวทางของบริบทการจัดการศึกษาพิเศษ เพื่อให้บุคลากรภายในสถานศึกษามีความสุขในองค์กรและมีความผูกพันต่อสถานศึกษาของตนเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาในการปรับปรุงและพัฒนาด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ข้อมูลจากการวิจัยยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 11

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 เมื่อจำแนกตามตำแหน่งระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริม การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ การจัดการศึกษา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ซึ่งประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ ศรีสะเกษ ชัยภูมิ สุรินทร์ นครราชสีมาและบุรีรัมย์ ผู้บริหาร จำนวน 12 คน ข้าราชการครู จำนวน 432 คน รวมทั้งหมด จำนวน 444 คน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2568)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 207 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 6 คน ครูผู้สอน จำนวน 201 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกนและทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามตำแหน่งและระดับการศึกษา

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางในการการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูชำนาญการพิเศษ และครูชำนาญการที่มีประสบการณ์/ผลงานดีเด่น/ความเชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของโคเฮน (J.M. Cohen and N.T. Uphoff อ้างถึงใน อนุวัฒน์ ทัศบุตร, 2565:5)

โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert’s rating scale) โดยกำหนดน้ำหนักของคะแนนตามระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ซึ่งกำหนดค่าคะแนน เป็น 5 ระดับ โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสุรินทร์ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดบุรีรัมย์ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดชัยภูมิและ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ

2. ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลพร้อมแบบสอบถามในลักษณะออนไลน์ ด้วยระบบ E-office ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและติดตามแบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามในลักษณะออนไลน์ ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวม ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 207 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการ ไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้ โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

4.1 กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ 15-20 นาที และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

4.2 เตรียมอุปกรณ์จดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์

4.3 แนะนำตัวเอง และสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง

4.4 บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ (ถ้าต้องจดบันทึกหรือใช้เครื่องมือบันทึกเสียงต้องแจ้งให้ผู้รับการสัมภาษณ์ทราบ)

4.5 ป้อนคำถามเหมาะสมกับเวลา และทำการบันทึกหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จ

4.6 ขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์ ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด อ้างถึงใน อนุวัฒน์ ทัศบุตร, 2565:62) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษาโดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One

way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่

3.1 t- test แบบ Independent samples

3.2 F- test แบบ One way ANOVA และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe')

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 11 ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการ

ประเมิน และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

2. ผลการเปรียบเทียบ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกันในด้าน

3. แนวทาง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมิน

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 11 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การที่ผู้บริหารได้เปิดโอกาสให้บุคลากรได้ลงมือปฏิบัติอย่างเต็มที่ ผ่านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจร่วมกัน โดยยึดหลักผลประโยชน์ของสถานศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ครองคน บำรุงเวช (2566) ผลวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการร่วมทำ ด้านร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่ ด้านร่วมยอมรับในผลการประเมิน ด้านร่วมประเมินผลงาน และด้านการร่วมคิด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุวัฒน์ ทัศบุตร (2565) ได้แสดงผลการศึกษาการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์

2. ผลการเปรียบเทียบ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11

2.1 จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา มีการเปิดกว้างและให้เสรีภาพทางความคิดแก่คนทุกระดับและตำแหน่งในการแสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติงาน อีกทั้งการเข้าใจและแสดงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในคนแต่ละระดับได้แสดงบทบาทของตนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ เหมรานนท์ (2564) ผลวิจัยพบว่าความสำคัญของตำแหน่งและระดับการศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้ตระหนักถึงการทำงานแบบมีส่วนร่วม ว่าการทำงานในองค์การจะไม่สามารถประสบความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายได้ ถ้าปราศจาก การร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมและประสานงานกันอย่างเต็มกำลังความสามารถ และงานวิจัยของ ชาน (Chan(2019: 139) ผลวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการทำงานของพนักงานเป็นสื่อกลางความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำแบบมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในงานและความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความเป็นผู้นำแบบมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในงานจะเพิ่มสูงขึ้งขึ้นเมื่อพนักงานมีความสนุกสนานในการทำงานมากขึ้น

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก การเข้ามาอยู่ภายใต้สถานศึกษาเดียวกัน มีเป้าหมายร่วมกัน ไม่ว่าจะเรื่องของประสบการณ์การทำงานที่มากกว่าหรือน้อยกว่า บุคลากรทุกคนเท่าเทียมกัน กมีการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อันเกิดจากภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรภัค ปิ่นกำลัง (2562) ผลวิจัยพบว่าด้านการไว้วางใจกัน ควรได้รับการส่งเสริมในการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ผู้บริหาร แสดงออกถึงการยอมรับและเชื่อถือในความรู้ ความสามารถของผู้ร่วมงาน ให้ความเชื่อมั่นไว้วางใจ ผู้ร่วมงาน การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ผู้บริหารให้ความเป็นกันเองแก่ผู้ร่วมงาน การรับฟังข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานมีการมอบหมายงานแก่ผู้ร่วมงานและเชื่อใจในผลของการท างานที่ ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานได้สำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ข่านและคณะ (Khan et al.(2021: 1267) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะ

ผู้นำเชิงบริการมีความสัมพันธ์กับความเพลินในงาน นอกจากนี้ ความเพลินในงานยังสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานเชิงนวัตกรรมและความเพลินในงานเป็นสื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงบริการ กับพฤติกรรมการทำงานเชิงนวัตกรรมของผู้ปฏิบัติงานด้วย

3. แนวทาง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11

3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ 1) การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้ครอบคลุมทุกมิติของสถานศึกษา 2) การสร้างความเป็นเจ้าของ ความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการกำหนดเป้าหมายร่วมกันของสถานศึกษา 3) การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีการร่วมถกปัญหา แสดงความเห็น และตัดสินใจร่วมกัน 4) เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของสถานศึกษา 5) การสร้างทางเลือกหรือกำหนดแนวทางดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาด้วยเสียงของบุคลากรภายในสถานศึกษา 6) สถานศึกษาต้องมีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน 7) การเปิดให้แสดงความเห็นและตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของความเป็นไปได้ ผลวิจัยสอดคล้องกับ พรเทพ เหมรานนท์ (2564) ที่พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ที่มีผลการศึกษาด้านการร่วมตัดสินใจอยู่ในระดับมาก

3.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ได้แก่ 1) เปิดโอกาสให้บุคลการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษาผ่านการเป็นคณะกรรมการปฏิบัติงานสถานศึกษา 2) สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้บุคลากร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น 3) มีการเปิดโอกาส ให้เสรีภาพ อิสระทางความคิดในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร 4) เปิดโอกาสให้บุคลากรได้ไปฝึกฝน ฝึกปฏิบัติตนในทางเสริมสร้างทางวิชาชีพภายนอกสถานศึกษา ผ่านการอบรม ประชุมวิชาการต่าง ๆ ตามเหมาะสม 5) มีการเสริมสร้างการรู้จักการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า 6) ให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การให้บริการทางการศึกษาต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยา หานุภาพ (2564) ที่พบว่าการบริหารแบบมีส่วน

ร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายร่วมกันและปฏิบัติมีผลต่อการบริหาร

3.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ได้แก่ 1) การชื่นชม ยินดี ต่อบุคลากรของสถานศึกษาเมื่อประสบความสำเร็จในทางวิชาชีพ หรือการได้รับรางวัลต่าง ๆ 2) บุคลากรมีความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จของสถานศึกษา จากการได้รับรางวัลต่าง ๆ 3) การสร้างความเป็นมิตรที่ดีต่อกัน และสร้างขวัญและกำลังใจร่วมกันให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา 4) จัดทำและให้การสนับสนุนด้านสวัสดิการและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของบุคลากร 5) บุคลากรยอมรับผลการประเมินการปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ 6) บุคลากรทุกคนยอมรับข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ ทัศบุตร (2565) พบว่า การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร และยังสอดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทับทิม แสงอินทร์ (2559) พบว่า การร่วมรับผิดชอบดำเนินการ ด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ มีผลต่อการบริหารของสถานศึกษา

3.4 การมีส่วนร่วมในการประเมิน จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ได้แก่ 1) การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมรับรู้ขั้นตอนการนิเทศ ติดตาม วิธีการประเมินผลความก้าวหน้าของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ 2) สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าของสถานศึกษา 3) เปิดโอกาสให้บุคลากรแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา 4) การนำผลการประเมินโครงการมาใช้ในการพิจารณา ร่วมกันเพื่อจัดทำโครงการ งาน กิจกรรมในการดำเนินงานครั้งต่อไป 5) ร่วมกันสร้างเครื่องมือในการประเมินผลการ ปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ 6) การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผลการบรรลุวัตถุประสงค์และความก้าวหน้าของสถานศึกษา ผลวิจัยสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ครองคน บำรุงเวช (2566) ที่พบว่า ความร่วมยอมรับในผลการประเมิน การร่วมประเมินผลงาน มีผลต่อในระดับมากต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา และงานวิจัยของ

อนุวัฒน์ ทัศบุตร (2565) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมิน ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 11 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า 1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3. แนวทาง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมจะเน้นให้บุคลากรได้เสนอความคิดเห็น ผ่านการปฏิบัติจริงและมีการเสนอผลตอบรับ เน้นการให้ความร่วมมือ โดยยึดถือผลสัมฤทธิ์ของงานและสถานศึกษาเป็นหลัก **ข้อเสนอแนะ** 1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการปรับปรุง พัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในด้านของการตัดสินใจร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมิน 2. ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตามผล การบริหารแบบมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น 3. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการวางแผนกลยุทธ์ด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). รายงานนโยบายและยุทธศาสตร์การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2563 - 2570. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

กิตติศักดิ์ อังคะนาวิน และ อภิสรรค์ ภาชนะสวรรค์. (2563). การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนหัวถนน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3(1), 13-28.

ครองคน บำรุงเวช. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเพลินในงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ไชยา หานุภาพ. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ทับทิม แสงอินทร. (2559). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยาจังหวัดสุพรรณบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

พรเทพ เหมรานนท์. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพฯ.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2568). กลยุทธ์และจุดเน้น. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. จาก http://special.obec.go.th/seb/about/strategic

_____. (2568). บทบาทอำนาจหน้าที่. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. จาก http://special.obec.go.th/seb/about/role

_____. (2568). ประวัติความเป็นมา. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. จาก http://special.obec.go.th/seb/about/history

_____. (2568). วิสัยทัศน์. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. จาก http://special.obec.go.th/seb/about/vision

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2561). คู่มือการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

อมรภัค ปิ่นกำลัง. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบันฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อนุวัฒน์ ทัศบุตร. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถามศึกษากับการทำงามเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

Chan, S. C. H. (2019). Participative leadership and job satisfaction: The mediating role of work engagement and the moderating role of fun experienced at work. Leadership & Organization Development Journal, 40(3), 319–333.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

M.M. Khan et al., (2021). Innovation with flow at work: Exploring the role of servant leadership in affecting innovative work behavior through flow at work. Leadership & Organization Development Journal, 42(8), 1267–1281.